

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET (2. samling)

Alm. del - bilag 83 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

10. december 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Beskæftigelsesministeriets notat om arbejdstidsdirektivet (93/104/EØF).

P. H. Olsen

Beskæftigelsesministeriet

Notat

ERA
Arbejdsret

7. december 2001

Baggrundsnotat om arbejdstidsdirektivet (93/104/EØF),

Sag nr. 6234-0006

Arbejdstidsdirektivet, vedtagelsen

Arbejdstidsdirektivet blev vedtaget den 26. november 1993 og skulle være gennemført i de enkelte medlemslande den 26. november 1996.

Opgave nr. Baggrundsnotat om arbejdstid

Fra starten var Danmark bekymret over, at der skulle lovreguleres om forhold, der normalt kun reguleredes i de kollektive overenskomster.

Direktivet blev vedtaget med hjemmel i den tidligere artikel 118 A, der havde til formål at sikre en forbedring af arbejdsmiljøet og på et fælles højere beskyttelsesniveau at harmonisere vilkårene.

Hovedindholdet af direktivet er en regulering af pauser, den ugentlige arbejdstid på højst 48 timer i gennemsnit, af natarbejde, af skifteholdsarbejde, af hviletid og fridøgn mv.

Direktivet indeholder således både arbejdsmiljø- og arbejdsretlige bestemmelser.

Arbejdsmiljøbestemmelserne er gennemført i arbejdsmiljøloven med tilhørende bekendtgørelser, de arbejdsretlige bestemmelser er siden 1996 gennemført alene ved kollektive overenskomster og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Ved tidligere aftalemæssige løsninger har man benyttet sig af en blandet lovgivnings- og overenskomstmødel. Det gælder fx loven om ansættelsesbeviser og ligestillingslovene, hvoraf det fremgår, at loven ikke finder anvendelse, i det omfang en tilsvarende pligt følger af kollektiv overenskomst - såkaldt semidispositiv lovgivning.

Gennemførelse via kollektive overenskomster.

Allerede lige efter at arbejdstidsdirektivet var vedtaget tilkendegav arbejdsmarkedets parter, at de ønskede at gennemføre arbejdstidsdirektivet ved aftaler og overenskomster.

Arbejdsmarkedets parter gennemførte implementeringen ved at indskrive arbejdstidsdirektivets bestemmelser i overenskomster og aftaler.

I forbindelse med at man vurderede implementeringen kunne det i efteråret 1996 konstateres, at en meget stor del af de danske lønmodtagere var dækket med de aftaler, der var indgået. Der var dog grupper, navnlig på det private arbejdsmarked, som ikke var omfattet af aftalerne, idet de ikke direkte kunne støtte et juridisk krav på en overenskomst.

Arbejdsmarkedets parter gav på et møde den 26. september 1996 tilsagn om, at hvis de blev bekendt med, at enkeltpersoner eller grupper faktisk ikke fik de rettigheder, de har krav på efter direktivet ville parterne påtage sig en forpligtelse til at søge sådanne sager løst. Det blev tilføjet, at skulle det mod forventning vise sig, at parterne ikke er i stand hertil, vil regeringen tage initiativ til at løse problemet.

Regeringen indstillede herefter til Folketinget:... *at Danmark nu har gennemført direktivet ved aftale, men at der er lønmodtagere, som ikke er dækket ved aftale....*

Det skal afslutningsvis bemærkes, at det er regeringen, der har ansvaret for, at implementeringen sker korrekt. Det er første gang man forsøger denne implementeringsform, og der er en risiko for, at der kommer en domstolssag, som Danmark taber. Skulle det derfor vise sig, at parterne ikke kan leve op til den forpligtelse, som de har påtaget sig, forbeholder regeringen sig at tage initiativ til at løse problemet ved lov. Dette vil gælde, både hvor regeringen blot kan konstatere, at parterne ikke er i stand til at sikre lønmodtagere deres rettigheder og i den situation, hvor der anlægges en egentlig domstolssag.

I Folketingets Arbejdsmarkedsudvalgs beretning af 18. december 1996 om implementering af arbejdstidsdirektivet udtalte flertallet, at man var enig (med Arbejdsministeriet) i, at den arbejdsretlige del af arbejdstidsdirektivet blev implementeret via aftalesystemet og uden opfølgende lovgivning. I forlængelse heraf udtales:

“Skulle det imidlertid vise sig, at parterne ikke kan leve op til den forpligtelse, de har påtaget sig, er flertallet indstillet på at medvirke til de nødvendige initiativer til at løse eventuelle problemer for at få en korrekt implementering”.

Den 24. februar 1997 blev det meddelt Kommissionen, at Danmark havde gennemført direktivet - for den arbejdsretlige dels vedkommende via kollektiv overenskomst.

Tiden efter implementeringsfristens udløb:

EU-kommissionen og den danske regering førte herefter korrespondance og forhandlinger om, hvorvidt Rådets direktiv 93/104/EF var korrekt implementeret, idet en række af bestemmelserne kun var (er) implementeret via kollektive overenskomster.

Kommissionen sendte den 22. november 1999 en såkaldt åbningsskrivelse, som regeringen besvarede ved brev af 21. januar 2000.

Kommissionens synspunkt var, at arbejdstidsdirektivets artikel 4 (pauser), 6 (maksimal ugentlige arbejdstid), og 8 (natarbejdes varighed) ikke er imple-

menteret helt i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen (artikel 134, stk. 4) og særlig EF-domstolens retspraksis.

s. 3/3

På møde med Kommissionen den 29. marts 2001 gennemgik man på ny de danske synspunkter, samt Kommissionens betænkeligheder ved den danske implementering.

Drøftelserne centreredes om konflikten mellem den reelle implementering (de facto) og den juridiske implementering (de jure), hvor Kommissionen i overensstemmelse med EF-domstolens tidligere udtalelser fandt implementeringen utilstrækkelig, selvom der endnu ikke har været konkrete sager, hvor borgernes rettigheder havde været krænket. I den forbindelse lagde Kommissionen både vægt på, at dækningen skal være 100 procent, og at den enkeltes rettigheder skal være tydelige og klare. Kommissionen havde forståelse for de danske problemer i sagen, men kunne ikke acceptere alene en politisk tilkendegivelse af, at den enkeltes rettigheder ville blive sikret.

Den 26. september 2001 afsendte Kommissionen en begrundet udtalelse i overensstemmelse med foranstående.